

Betänkandet (SOU 2017:100) ”Beslag och husrannsakan – ett regelverk för dagens behov (Ju2017/09710/Å).”

TU – Medier i Sverige (TU) har tagit del av rubricerat betänkande.

1. Sammanfattning

TU avstyrker eller förordar förnyade överväganden av de av utredningens förslag som anges nedan.

2. Allmänna synpunkter

TU har i många år påtalat bristen i den reglerade tvångsmedelsanvändningen i förhållande till grundlagsskyddade medier och ställt krav. Detta bör man bära med sig i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

3. Undersökning på distans

Utredningens förslag är att det ska vara tillåtet att göra ”undersökning på distans”. Frågan om förhållandet mellan detta förslag och bestämmelserna om hemlig dataavläsning är inte tillräckligt klargjorda, ej heller förhållandet till mediegrundlagarnas bestämmelser om källskydd.

Det kan konstateras att det riskerar att handla om omfattande ingrepp gentemot såväl medborgare som medier. Till dess att frågan är tydligare utredd, särskilt mediefrågan, avstyrker TU förslaget.

4) Beslag och kopiering

Utredningen föreslår å ena sidan regler om att beslag och kopiering av informationsbärare ska få göras. Å andra sidan att denna möjlighet ska begränsas vad gäller uppgifter som omfattas av tystnadsplikt.

TU konstaterar att nuvarande reglerings begränsningar inte är tillräckliga och skapar stor osäkerhet, vilket bl a ett ärende med en fotograf vid Nerikes Allehanda visade:

<https://www.na.se/orebro-lan/orebro/na-s-chefredaktor-darfor-kraver-na-att-aklagarens-beslut-overprovas>

Begränsningsförslaget är dock alltjämt för otydligt och bör omarbetas, så att det inte råder någon tvekan om vad som gäller i förhållande till grundlagsskyddade massmedier.

TU avstyrker, med denna kommentar, förslaget tills vidare.

5. Underrättelse om beslag och kopiering

Enligt utredningen ska det bli möjligt att dröja med en underrättelse om att ett beslag eller en kopiering av en informationsbärare gjorts.

Enligt TU:s mening är det från rättssäkerhetssynpunkt ytterst angeläget att den som blir föremål för ett tvångsmedel av detta slag – som i dag utan dröjsmål blir underrättad – fortsatt ska göras det. Det gäller särskilt om det handlar om uppgifter som omfattas av tystnadsplikt, just för att förebygga och förhindra att en källa röjs.

TU avstyrker därför förslaget.

6) Sekretess m m

Utredningen föreslår ett undantag i vissa fall (Polisen m fl) från skyldigheten att registrera allmänna handlingar enligt OSL 5 kap. 1 §.

TU finner förslaget anmärkningsvärt.

En grundläggande förutsättning för offentlighetsprincipen – och för att den kontroll den innebär ska fungera - är skyldigheten att registrera handlingar.

TU avstyrker därför förslaget bestämt.

7) Edition m m

Enligt utredningen bör editionsplikten enligt nvarande regler inte bara gälla skriftliga handlingar.

TU vill inte ifrågasätta detta. Frågan är dock komplicerad vid en utvidgning. Det handlar om att säkerställa att tystnadspliktigt material i tekniska upptagningar – som kan finnas med som överskottsinformation – inte röjs.

TU anser att denna fråga inte är tillräckligt utredd, avstyrker förslaget, och förordar att den – med särskilt beaktande av den medierättsliga problematiken – görs föremål för en ytterligare utredning (där också andra av de invändningar som TU anfört kan övervägas.

Per Hultengård

ChefsjuristTU – Medier i Sverige